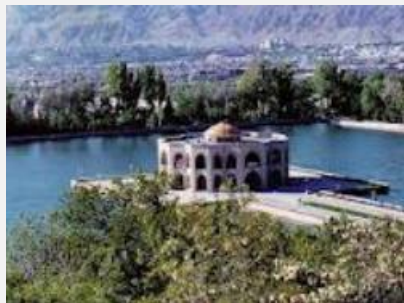

فرصت از دست رفته گردشگری داخلی

نوسانات نرخ ارز، تورهای خارجی را با رکود مواجه کرده، اما هنوز گردشگری داخلی از این فرصت بهره‌ای نبرده است...

نوسانات نرخ ارز، تورهای خارجی را با رکود مواجه کرده، اما هنوز گردشگری داخلی از این فرصت بهره‌ای نبرده است
فرصت از دست رفته گردشگری داخلی

هرچند گران شدن تورهای خارجی و نوسانات نرخ ارز، بسیاری از ایرانی‌ها را برای سفر به کشورهای همسایه و بخصوص ترکیه بی‌ رغبت کرده، اما از این نمد، کلاهی نصیب گردشگری داخلی نشده است.

جدیدترین گزارش از بی‌ میلی ایرانی‌ها به گردشگری در کشورهای همسایه مربوط به روزنامه حریت است که اخیرا از قول وادی کاراتوپاکلی، مدیر اجرایی شرکت آکتای و مدیر اجرایی شرکت سرمایه‌گذاری و تجارت توریسم ترکیه نوشت در شش ماهه نخست سال 2012 شمار گردشگران ایرانی که هر ساله به این کشور سفر می‌کرده‌اند، کاهشی 80 درصدی داشته است و اگر اوضاع به همین منوال ادامه پیدا کند از یک میلیون و 800 هزار ایرانی که هر سال به طور متوسط به ترکیه سفر می‌کنند، امسال به دلیل کاهش ارزش ریال در برابر دلار، فقط حدود 360 هزار ایرانی به این کشور خواهند رفت.

بنا بر این خبر که خبرگزاری میراث فرهنگی و گردشگری ترجمه‌اش کرد، در سال گذشته میلادی نیز از شمار مسافران ایرانی ورودی به ترکیه به شکلی محسوس کاسته شده بود، اما به هر حال هنوز هم به اعتراف وزارت فرهنگ و گردشگری این کشور، ایران پس از کشورهای آلمان، روسیه و بریتانیا بیشترین شمار گردشگران را به ترکیه می‌فرستد و به همین دلیل، کاهش گردشگران ورودی‌اش، برای ترک‌ها گران تمام شده و ده آژانس ترک را در آستانه تعطیلی قرار داده است.

آمار واقعی یا کاذب؟

کاهش گردشگران ایرانی در ترکیه اگرچه از سوی وزارت فرهنگ و گردشگری این کشور منتشر شده است، اما برخی کارشناسان گردشگری آن را نادرست می‌دانند و اعتقاد دارند این اعداد و ارقام احتمالا چاشنی اغراق دارد.

یکی از کارشناس‌هایی که به اغراق‌آمیز بودن این آمارها اعتقاد دارد، ناصر کرمی، پژوهشگر حوزه گردشگری است. او آمار اعلام شده از کاهش گردشگران ترکیه را نفي می‌کند و می‌گوید: ترکیه همچنان پر از گردشگر ایرانی است، البته ممکن است نوسانی 20 درصدی در شمار گردشگران ورودی به این کشور رخ دهد که این نوسان در تغییر هر فصل، طبیعی محسوب می‌شود، اما هنوز به طور متوسط در هر هفته، 15 پرواز از ایران به آنتالیا انجام می‌شود.

او که مشاور یکی از آژانس‌های گردشگری بزرگ در کشور است، مشاهداتش را از استقبال هموطنان از سفر به ترکیه توصیف می‌کند: حتی تورهای گردشگری که در زمینه سفر نوجوانان به ترکیه فعالیت می‌کنند، بسرعت پر شده است.

کرمی البته نقش نوسانات ارز را در تغییر شمار گردشگران منکر نمی‌شود و اعتقاد دارد کاهش ارزش ریال نسبت به دلار می‌تواند فرصتی باشد برای ایرانی‌ها تا گردشگران خارجی را به ایران بکشانند، چرا که آنها می‌توانند با هزینه‌ای اندک به ایران سفر کنند، اما این رویا فقط به شرطی محقق می‌شود که کشورمان بتواند تبلیغات منفی علیه خودش را خنثی کند و مسئولان حوزه گردشگری بتوانند جاذبه‌های گردشگری کشورمان را به خارجی‌ها و حتی ایرانی‌ها بشناسانند و به آنها ثابت کنند ایران امن و زیباست.

فرصت‌ها، شکارچی می‌طلبد

هرچند کرمی، اصرار دارد که وضع سفر ایرانی‌ها به ترکیه تغییر چندانی نکرده، حقیقت این است که به گواه برخی آژانس‌دارها، سفرهای ایران به ترکیه - پیش از آن که رکود گردشگران ایرانی ورودی به این کشور رخ دهد - از کشورمان به آنتالیا، 50 - 40 پرواز در هفته بوده است که هم‌اکنون به 15 پرواز رسیده است.

با آن که سازمان میراث فرهنگی و گردشگری کشورمان، ارائه هر گونه آماری از وضع گردشگری را از رسانه‌ها و مردم دریغ می‌کند و تماس‌هایی ما با این سازمان برای پیگیری وضع کنونی گردشگری در کشورمان نیز به نتیجه نرسیده است، حتی بدون اعداد و ارقام هم

می‌شود فهمید گران شدن تورهای خارجی، میل سفر به کشورهای همسایه را در اقبال با درآمد متوسط کم کرده است و حالا فقط اقبال با درآمد بسیار بالا همچنان مشتری تورهای خارجی باقی مانده‌اند.

اردشیر اروچی، کارشناس برنامه‌ریزی میراث فرهنگی و گردشگری است که تأیید می‌کند کاهش خروج ایرانی‌ها از کشور به قصد گردشگری در ماه‌های اخیر کاهش داشته است، اما کم شدن 80 درصدی سفر به ترکیه را قبول ندارد و می‌گوید: مسافران خارجی کم شده‌اند، اما نه به این حد!

علاوه بر نوسانات قیمت ارز، یکی از علل دیگری که این کارشناس برای کاهش خروج مسافران از ایران مطرح می‌کند حذف ارز مسافرتی است که باعث شده گردشگران از یارانه دولتی برای سفرهای خارجی محروم شوند.

مدیرکل سابق دفتر آمار و اطلاعات سازمان میراث فرهنگی و گردشگری اما باور دارد که هنوز متولیان سفر در ایران نتوانسته‌اند از این فرصت طلایی برای احیای گردشگری داخل استفاده کنند و مشتری‌های اهل سفر را مشتاق گشت‌وگذار در کشور خودشان کنند و نبض گردشگری در کشورمان کند و ضعیف می‌زند.

او می‌گوید: هرچند می‌شود انتظار داشت که در ماه مبارک رمضان شمار سفرها کاهش پیدا کند، اما وضع گردشگری داخل در ماه‌های پیش از رمضان نیز خوشایند و امیدوارکننده نبوده است و دست‌اندرکاران صنعت گردشگری همیشه از وخامت اوضاع نالیده‌اند.

اروچی با اشاره به این که بیشتر دلار ارزان بود و سفرهای خارجی برای مردم ارزان تمام می‌شد، توضیح می‌دهد: هم‌اکنون قیمت خدمات گردشگری داخلی به تناسب افزایش نرخ دلار بالا نرفته است و به همین دلیل قیمت سفرهای داخلی تقریباً برابر با قیمت سفرهای خارجی و در برخی موارد کمتر از آنها شده‌است، اما دو مشکل مهم وجود دارد که باعث می‌شود استقبال از گردشگری داخلی از سطح انتظار کارشناسان کمتر باشد.

اولین مشکلی که اروچی به آن اشاره می‌کند این است که با وجود یکسان شدن قیمت سفرهای داخلی و خارجی، هنوز سطح خدمات گردشگری در ایران قابل مقایسه با کشورهای دیگر نیست. مشکل دیگر نیز ناتوانی ایران در تبلیغ برای معرفی جاذبه‌های گردشگری‌اش به مردم است، به طوری که نه‌تنها چندی پیش سیدحسن موسوی، رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری اعلام کرد سازمانش توانایی تبلیغ جاذبه‌های گردشگری کشورمان را در نمایشگاه‌های خارج از کشور ندارد، بلکه به نظر می‌رسد این سازمان حتی در معرفی مناطق گردشگری به مردم خودمان نیز ناتوان است و به همین علت ممنوع شدن تبلیغات گردشگری خارجی هم، جای خالی تبلیغات حرفه‌ای گردشگری در داخل را پر نمی‌کند.

فرض کنید هیچ‌کس خارج نرود

حسینعلی ذوالفقاری، کارشناس ارشد برنامه‌ریزی در کشور یکی از کسانی است که آب پاکی را روی دست همه کسانی که به رونق گردشگری داخل به واسطه نوسانات نرخ ارز دل‌بسته‌اند می‌ریزد و تصریح می‌کند: حتی اگر روزی برسد که شمار گردشگران ایرانی که به ترکیه و دیگر کشورهای همسایه می‌روند کاهش صددرصدی داشته باشد، ما بستر مناسب را برای ترغیب این گردشگران به ایرانگردی مهیا نکرده‌ایم.

این استاد دانشگاه تأکید می‌کند که ایران هنوز زیرساخت‌های لازم برای خدمت‌رسانی به گردشگران را ندارد. گفته‌های ذوالفقاری اگرچه تلخ است، اما حقیقت دارد و نمی‌شود انتظار داشت کشورمان در جذب گردشگران بالقوه خارج نرفته‌اش موفق باشد وقتی حتی توان ارائه خدمات را به همان تعداد مسافران از قشر متوسط که در مناسبت‌هایی همچون نوروز یا تعطیلات تابستان، به شهرهای دیگر می‌روند ندارد و شمار زیادی از آنها، به دلیل هزینه بالای اقامت در هتل‌ها و مهمانسراها یا کمبود امکانات و پر شدن ظرفیت مراکز اقامتی، ناچار می‌شوند در کوچه‌ها و خیابان‌های شهرهای مقصد گردشگری چادر بزنند و از حداقل خدمات بهره‌مند شوند.

به عبارت دیگر حتی اگر روزی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، مسافران علاقه‌مند به سفرهای خارجی‌اش را قانع کند از جاذبه‌های گردشگری داخلی بازدید کنند، توانایی و آمادگی پذیرایی از آنها را در داخل کشور نخواهد داشت.

مریم یوشی‌زاده / گروه جامعه